

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nekalá soutěž porušením norem veřejného práva se soutěžním dopadem

Jednou z méně diskutovaných nepojmenovaných skutkových podstat nekalé soutěže je jednání soutěžitele v rozporu s normami veřejného práva se soutěžním dopadem. Byť judikatura českých soudů není v této oblasti příliš bohatá, zejména rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.04.2018, sp. zn.: 23 Cdo 4554/2017 („rozsudek“) považujeme v tomto ohledu za hodný pozornosti, a to hned z několika důvodů, o kterých pojednáváme v tomto článku.

Skutkový stav a legislativní stav

Žalobkyně se v rámci daného sporu domáhaly uložení povinnosti žalované zdržet se distribuce, prodeje, propagace a jiného uvádění na trh v České republice výrobku NOVASTIM, jakož i dalších souvisejících nároků, z titulu ochrany před nekalosoutěžním jednáním žalované spočívajícím v porušení norem veřejného práva. Tohoto jednání se žalovaná měla dopustit tím, že výrobek NOVASTIM obsahující, kromě jiného, účinné látky nitrofenoláty, uváděla na trh „pouze“ jako tzv. pomocný rostlinný přípravek podle tehdejšího znění zákona o hnojivech[1], ačkoli správně měl být daný výrobek klasifikován, registrován a uváděn na trh jako přípravek na ochranu rostlin podle přímo aplikovatelných předpisů Evropské unie[2]. Žalobkyně přitom ve vztahu k jejich výrobku obsahujícímu totožné účinné látky postupovaly v souladu s evropskou legislativou.

Soudy všech instancí přitom žalobkyněmi tvrzené porušení norem veřejného práva žalovanou i shledaly, toto jednání posoudily jako nekalosoutěžní, jelikož splňovalo veškeré znaky generální klauzule nekalé soutěže[3] a žalobě bylo částečně vyhověno v rozsahu výše popsání zdržovacího nároku, přičemž ve zbývajícím rozsahu byla žaloba zamítnuta[4].

Klíčovým v rámci předmětného sporu pak byl legislativní stav tehdy panující v České republice. Tehdejší znění zákona o hnojivech bylo totiž v rozporu s relevantním nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 („nařízení“), kdy tento nerefletoval požadavek nařízení, aby látky obsahující nitrofenoláty byly považovány za přípravek na ochranu rostlin a nikoli toliko za pomocný rostlinný přípravek. Proces registrace přípravku na ochranu rostlin podle nařízení byl přitom ve srovnání s registrací pomocného rostlinného přípravku podle zákona o hnojivech náročnější, a i finančně nákladnější. Není pak asi třeba připomínat, že právo Evropské unie má aplikační přednost před právem vnitrostátním a normy vydané ve formě nařízení mají přímý účinek bez potřeby další implementace.

Evropská komise přitom již v roce 2012 upozornila Státní rostlinolékařskou správu a Ministerstvo zemědělství České republiky o tomto rozporu mezi národním a unijním právem, kdy žalobkyně o tomto stanovisku Evropské komise přímo informovaly i žalovanou. Evropská komise navíc v roce 2014 oficiálně zahájila řízení s Českou republikou po porušení Smlouvy o fungování Evropské unie podle čl. 258[5]. I přesto však byla žalovaná opakovaně ujišťována českými úřady (dokonce ještě v listopadu 2015, kdy již probíhalo řízení před Evropskou komisí), že registrace přípravku NOVASTIM je platná a výrobek může být uváděn na trh.

Naplnění znaků generální klauzule nekalé soutěže

Nejvyšší soud se plně ztotožnil s právním posouzením soudu prvního stupně i soudu odvolacího, které jednání žalované v rozporu s nařízením považovaly za naplňující znaky generální klauzule nekalé soutěže – jednání v hospodářském styku, rozpor s dobrými mravy soutěže a jednání způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům. Judikatura Nejvyššího soudu^[6] i odborná literatura^[7] přitom i před vydáním daného rozsudku potvrzovala, že porušení norem veřejného práva se soutěžním dopadem je jednou z nepojmenovaných skutkových podstat nekalé soutěže.

Skutečnost, že se v daném případě jednalo o jednání v hospodářském styku byla tak zřejmá, že zkoumání tohoto znaku není v rozsudku ani zmíněno. Žalobkyně a žalovaná byly evidentně přímými konkurenty, což zřejmě žalovaná navíc ani nerozporevala.

Ačkoli rozsudek se příliš nevěnuje ani požadavku, aby jednání bylo způsobilé přivodit újmu, z odůvodnění rozhodnutí je zřejmé, že Nejvyšší soud splnění tohoto znaku spatřoval minimálně v tom směru, že uvedení výrobku na trh, který v rozporu s nařízením neprošel předepsaným schvalovacím procesem a nebyla tak prokázána jeho bezpečnost v rozsahu požadovaném nařízením, představuje nebezpečí pro zákazníky (a dle soudu i pro zvířata a životní prostředí).

Způsobilost přivodit újmu pak dle našeho názoru (jak ostatně tvrdily i žalobkyně) mohla být rovněž spatřena ve skutečnosti, že žalobkyně musely v souvislosti s uvedením svého výrobku na trh podle nařízení vynakládat výrazně vyšší náklady než žalovaná, která uváděla svůj výrobek na trh toliko v režimu tehdejšího znění zákona o hnojivech a tato tak získala neoprávněnou soutěžní výhodu.

Nejvyšší soud se pak v rámci odůvodnění svého rozsudku soustředil primárně na otázku rozporu jednání žalované s dobrými mravy soutěže, kdy Nejvyšší soud zavedl od doby vydání rozsudku relativně často používanou „definici“, která diferencuje dobré mravy *soutěže* od dobrých mravů obecně, tak že: *„Pojem dobré mravy soutěže je však třeba poněkud modifikovat, a to právě proto, že se uplatňují v hospodářské soutěži, tj. v prostředí, kde cílem je na trhu se prosadit, získat zde oproti jiným výhodu, což předpokládá jistou míru agresivity a „podnikatelské vychytralosti“ (srov. Hajn: Komunitární a české právo proti nekalé soutěži, Masarykova universita, Brno 2010). Je však třeba vždy dodržet korektní a soutěžně přijatelné metody, samozřejmým předpokladem jednání v souladu s dobrými mravy soutěže je zachovat poctivost a slušnost.“*

Nemělo by pak být žádným překvapením, že základní předpoklad pro konstatování jednání jakožto „poctivé“ a „slušné“, je požadavek, aby daný subjekt dodržoval právní předpisy. Jistě by nemělo být akceptovatelné, aby za přijatelný projev „podnikatelské vychytralosti“ bylo považováno porušování právních předpisů, bez ohledu na to, zda se jedná o předpisy vnitrostátní či evropské.

Objektivní odpovědnost

Dalším aspektem posuzovaným Nejvyšším soudem pak byla otázka relevantnosti stanovisek orgánů veřejné správy, které žalovanou opakovaně ujišťovaly, že její postup je v souladu se zákonem o hnojivech a daný výrobek tak může být uváděn na trh. Žalovaná totiž přirozeně argumentovala právě touto skutečností, kdy navíc odkazovala na řádnou registraci svého výrobku podle tuzemského práva.

Ačkoli závěry Nejvyššího soudu mohou vyvolávat znepokojení u zástupců profesí, kteří v rámci své praxe často spoléhají na výklad a stanoviska orgánů veřejné správy, Nejvyšší soud připomněl objektivní charakter odpovědnosti za nekalé soutěžní jednání, které nevyžaduje zavinění. Skutečnost, že žalovaná spoléhala na nesprávná stanoviska tuzemských úřadů, je tak z hlediska její odpovědnosti za nekalé soutěžní jednání irelevantní. Nejvyšší soud v tomto kontextu navíc poukázal na to, že žalovaná si byla vědoma odlišného stanoviska Evropské komise a nic jí nebránilo, aby se svým výrobkem podstoupila proceduru podle nařízení.

Navzdory objektivní odpovědnosti žalované se jednání státních orgánů v daném případě, kdy tyto opakovaně ujišťovaly žalovanou o správnosti jejího postupu, jeví jako velmi problematické. I kdybychom totiž z lidského hlediska akceptovali, že dané úřady (či příslušní úředníci) v úvodu dané kauzy skutečně nevěděly, že žalovaná se dopouští porušení norem evropského práva a byly upřímně přesvědčeny, že stanoviska ujišťující žalovanou o správnosti jejího postupu, jsou právně správná, okamžikem, kdy tyto úřady již v roce 2012 obdržely stanovisko Evropské komise deklarující opak, již tyto úvahy nikterak neobstojí. O to více zarážející je pak skutečnost, že předmětné orgány pokračovaly ve vydávání vyjádření žalované schvalující její postup i po obdržení stanoviska Evropské komise a nejen to, ale dokonce i poté, co bylo zahájeno oficiální řízení s Českou republikou pro porušení Smlouvy o fungování Evropské unie podle čl. 258. Spoléhalo Česká republika, či dané orgány, že Evropská komise se mylí? Doufaly dané orgány snad, že aplikační přednost evropského nařízení se v daném případě neuplatní?

Nejeden soutěžitel či subjekt na trhu by se asi nedivil případnému pocitu žalované, že tato byla poškozena uvedeným postupem českých orgánů. Možná žalovaná i zvažovala uplatnění náhrady škody vůči státu[8]. S ohledem na objektivní charakter odpovědnosti žalované za své jednání na poli nekalé soutěže by pak bylo spíše nepravděpodobné, že by žalovaná s takovým nárokem uspěla, na druhou stranu se lze stěžít ubránit pocitu, že postup státu v daném případě byl skutečně nesprávný, až neobhajitelný.

Závěr

Soutěžitelům lze tak jednoznačně doporučit značnou míru obezřetnosti při vyhodnocování souladu svého jednání a postupů s veřejnoprávními předpisy, a to jak tuzemskými, tak evropskými. Porušením norem veřejného práva se totiž mohou vystavovat nejen případným postihům či sankcím ze strany dozorujících orgánů, ale podstupují i riziko, že bude vůči nim uplatněn nárok vyplývající z ochrany jiného soutěžitele proti nekalé soutěži, které se daný subjekt porušením právních předpisů může dopouštět. Prizmatem rozbíraného judikátu je pak rovněž nutné varovat před přílišným spoléháním se na vyjádření a výklad státních autorit. I v případě, že je totiž soutěžitel výslovně ujištěn, že dle dané autority je jeho postup zcela legitimní, tato skutečnost jej nikterak nezbavuje odpovědnosti na poli nekalé soutěže.



JUDr. Monika Slezáková,
advokátní koncipientka



[Doležal & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

602 00 Brno

Růžová 1416/17
110 00 Praha

tel.: +420 543 217 520

e-mail: office@dolezalpartners.com



[1] Zákon č. [156/1998](#) Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. [1107/2009](#) o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady [79/117/EHS](#) a [91/414/EHS](#) ze dne 21. října 2009

[3] § 2976 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[4] Zbývající žalobní nároky (uložení povinnosti žalované zdržet se distribuce, prodeje, propagace či jakéhokoliv uvádění na trh v České republice pomocných rostlinných přípravků s obsahem účinných látek nitrofenolátů, stáhnout do 15 dnů od právní moci rozsudku z trhu v České republice pomocný rostlinný přípravek NOVASTIM a zveřejnit do 3 dnů od právní moci rozsudku úvodní část a výroky rozsudku na svých internetových stránkách www.agnovachem.cz po dobu jednoho roku od právní moci rozsudku, vždy po dobu 10 vteřin po otevření uvedené internetové stránky), pak soud zamítl, zejména z důvodu, že jejich přiznání by žalovanou „nepřiměřeně znevážilo.“

[5] Řízení EU Pilot č. 4553/13 SNCO, jehož výsledkem byl závazek České republiky změnit zákon o hnojivech tak, aby se kategorie pomocných látek nepřekrývala s definicí přípravků na ochranu rostlin podle nařízení, k čemuž v konečném důsledku i došlo přijetím novely č. [61/2017](#) Sb. s účinností od 1. května 2017

[6] Viz např. rozsudek Nejvyšší soudu ze dne 28.06.2016, sp. zn. 23 Cdo 2493/2014 či rozsudek ze dne 23.05.2017, sp. zn. 23 Cdo 4030/2015

[7] Ondřejová, Dana. Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 57

[8] Např. podle Zákona č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)